

References

- Будаев Э. Становление когнитивной теории метафоры. Лингвокультурология. Екатеринбург, 2007. Вып. 1. С. 16–32. URL : <http://www.philology.ru/linguistics1/budaev-07.htm>. (дата обращения 20.10.2019).
- Делокаров К. Х. Синергетика и динамика базовых смыслов. *Синергетическая парадигма : Когнитивно-коммуникативные стратегии современного научного познания*. Москва : Прогресс-Традиция, 2004. С. 97–98.
- Козлова М. С. Дж. Уиздом. Концепция философских парадоксов. *История философии*. Москва, 1997. № 1. С. 112.
- Комлев Н. Г. Словарь иностранных слов. Москва : Изд-во МГУ, 1995. 144 с.
- Краткий словарь когнитивных терминов / Е. С. Кубрякова, В. З. Демьянков, Ю. Г. Панкрац, Л. Г. Лузина / под общ. ред. Е. С. Кубряковой. Москва : Филол. ф-т МГУ им. М. В. Ломоносова, 1997. 245 с.
- Лакофф Дж., Джонсон М. Метафоры, которыми мы живем / Пер. с англ. / Под ред. и с предисл. А. Н. Баранова. Москва : Едиториал УРСС, 2004. 256 с.
- Лакофф Дж., Нуньес Р. Откуда взялась математика. Горизонты когнитивной психологии : хрестоматия ; под ред. В. Ф. Спиридонова и М. В. Фаликман. Москва : Языки славянских культур; Российский государственный гуманитарный университет. 2012. С. 31.
- МакКормак Э. Когнитивная теория метафоры. *Теория метафоры* / Общ. ред. Н. Д. Арутюнова и М. А. Журинский. М.: Прогресс, 1990. С. 358–386.
- Маслова В. А. Введение в когнитивную лингвистику : уч. пособие. 7-е изд., стер. Москва : ФЛИНТА, 2016. 296 с.
- Нестерова М. Когнитивистика : истоки, вызовы, перспективы : монография. Сумы : Университетская книга, 2015. 334 с.
- Оуэн Н. Магические метафоры. 77 историй для учителей, терапевтов и думающих людей (Серия «Как стать психологом») / Пер. с англ. Е. Рачковой. Москва : Изд-во Эскимо, 2002. 320 с.
- Плотинский Ю. М. Модели социальных процессов : учебное пособие для высших учебных заведений. Изд. 2-е, перераб. и доп. Москва : Логос, 2001. 296 с.
- Рикер. П. Живая метафора. *Теория метафоры* / Общ. ред. Н. Д. Арутюнова и М. А. Журинский. Москва : Прогресс, 1990. С. 435–455.
- Рикер. П. Метафорический процесс как познание, воображение и ощущение. *Теория метафоры* / Общ. ред. Н. Д. Арутюнова и М. А. Журинский. М.: Прогресс, 1990. С. 416–434
- Родари Дж. Грамматика фантазии. Введение в искусство придумывания историй; пер. с итал. Ю. А. Добровольской. М. : Издательство «ПРОГРЕСС», 1978. С. 55–56.
- Уилрайт Ф. Метафорический процесс как познание, воображение и ощущение. *Теория метафоры* / Общ. ред. Н. Д. Арутюнова и М. А. Журинский. М. : Прогресс, 1990. С. 82–109
- Anokhin K. V., Chernigovskaya T. V. The sixth international conference on cognitive science : abstracts (Kaliningrad. June 23–27, 2014). Kaliningrad, 2014. P. 24
- Henle P. Language, Thought and Culture., ed. by P. Henle. Univ. of Michigan Press, 1958, Ch. VII. 273 p.
- Lakoff G., Johnson M. Metaphors we live by. London : The university of Chicago press, 2003. 276 p.
- Neisser U. Cognition and Reality: Principles and Implications of Cognitive Psychology : W. H. Freeman and Company, 1976. 230 p.
- Tolman E. C. Cognitive maps in rats and man. *Psychological Review*. № 55. 1948. P. 189–208.

(Матеріал надійшов до редакції 15.10.19. Прийнято до друку 9.01.20)

УДК: 811.111:81'373.7:355

DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135/2020-79-17>

ПОГОНЕЦЬ В. В.

(Запорізький національний університет)

pogonets518@gmail.com

АНАЛОГІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ЛЕКСИКО-ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ ВІЙСЬКОВОЇ СФЕРИ

Стаття присвячена дослідженню універсального механізму творення неологізмів англійської мови – аналогії, що знаходиться у взаємодії з морфологічним та семантичним шляхами і їхніми способами збагачення словникового складу новою лексикою та фразеологією військової сфери. Визначено, що аналогія – це процес, в результаті якого мовні одиниці або категорії на основі певної схожості, схожої форми, значення та функціонування отримують можливість подальшого єдиноспрямованого, паралельного розвитку або ж повної уніфікації однієї одиниці за зразком іншої. В даній розвідці було проаналізовано лексико-фразеологічні інновації англійської мови військової сфери, а також встановлено взаємозв'язок дії аналогії з такими продуктивними способами словотворення як словоскладання, аббревіація, афіксація, телескопія. З'ясовано, що активну роль аналогія відіграє в процесі творення нових одиниць способом словоскладання, оскільки ціла низка нових складних слів утворена не стільки за моделлю, скільки за аналогією. У формуванні нових афіксів, зокрема для військового вокабуляру, чинне місце займає механізм аналогії у збагаченні словникового складу англійської мови. За аналогією також формуються та функціонують новітні англомовні аббревіатурні позначення військової сфери. Кожна аналогічна модель змінює як структуру, так і семантику, отже аналогію вважаємо універсальним механізмом для формування фразеологічних одиниць. За результатами наукової розвідки були виокремлені та проаналізовані такі семантичні типи фразеологічних одиниць військової сфери англійської мови, що сформовані за аналогією: синонімічні,

антонімічні та тематично-споріднені фразеологізми. Були виявлені, проаналізовані і деталізовані лінгвальні та соціолінгвальні параметри формування та функціонування нових лексичних та фразеологічних одиниць військової сфери англійської мови, що створені за допомогою продуктивного механізму аналогії. Подальші перспективи вбачаємо у дослідженні лінгвокогнітивних та синергетичних особливостей англійськомовних інноваційних одиниць військової сфери, сформованих за аналогією.

Ключові слова: аббревіатура, аналогія, інновація, композит, механізм, одиниця, фразеологія.

Pohonets V. The analogy as the mechanism of coining English military innovations. Modern English military vocabulary is characterized by high rates of development and rapid reacting to the dynamics of outer changes in connection with new wars and military conflicts. The article is devoted to the study of military innovations which were coined by analogy as productive mechanism of English vocabulary. The analogy as the universal mechanism of formation innovative military lexical and phraseological units contributes considerably to the formation of English military vocabulary. Analogy is the process whereby linguistic units or categories, based on a certain similarity, similar form, meaning, and function, have the opportunity of further unidirectional, parallel development, or complete unification of one unit following the model of another. New military lexical and phraseological units have been divided into three groups: synonymic (*weapons of mass destruction, weapons of mass effect*), thematically related (*car-bomb, train-bomb truck-bomb, drone-bomb; carpet-bomb, carpet-nuke, briefcase nuke, suitcase bomb*) and opposite by the meanings (*panda-mugger, panda-hugger; hostile fire, friendly fire*) units. The morphological and semantic ways of enriching English word stock of military innovations have been analyzed. We can observe the interconnection between the analogy and the most active means of forming new lexical units of military vocabulary: affixation (*packbot, deliverbot, bombot, nukebot*), composition (*war blog, army blog, military blog*), abbreviation (*IED (Improvised Explosive Device), IND (Improvised Nuclear Device), PBIED (Person-borne Improvised Explosive Device), VBIED (Vehicle-borne Improvised Explosive Device)*), contraction, blending (*militainment, urbot, milinet, psywar*). The interdependence between the main ways and variety of linguistic means is demonstrated in the process of analysis of English military innovations. Revealed in the research where the lingual and sociolinguistic features of the formation and functioning of new English military vocabulary, which were created using the analogy as productive mechanism. The further research may be directed at the lingual-cognitive and synergetic studies of English military innovations which were formed by analogy.

Key words: abbreviation, analogy, composite, innovation, mechanism, phraseology, unit.

Сучасна англійськомовна військова лексика характеризується високими темпами розвитку та швидким реагуванням на динаміку зовнішніх змін, що стосується нових війн і військових конфліктів. Зміни, що відбуваються у військовій підмові, зумовлюються, з одного боку, її внутрішніми законами, з іншого боку, реалізація цих змін визначається чинниками, пов'язаними з її функціями у суспільстві. В результаті цього військової вокабуляр продовжує розвиватися та збагачуватися неологізмами. На сучасному етапі розвитку мови інтенсивно відбувається процес асиміляції інновацій, які виникли у розмовних шарах лексики, в тому числі і нелітературній нормі. Основними шляхами поповнення словникового складу сучасної англійської мови новими одиницями є словотвір (морфологічний) та семантичний шляхи. Дана розвідка присвячена дослідженню універсального механізму творення неологізмів англійської мови – аналогії, що знаходиться у взаємодії з вказаними шляхами та їхніми способами збагачення словникового складу новою лексикою та фразеологією, зокрема військової сфери.

Актуальність дослідження полягає в тому, що військова лексика та фразеологія складає значну частину інновацій англійської мови, а шляхи, способи та механізми її творення потребують комплексного дослідження.

Вивченню ролі аналогії у процесі утворення нових лексико-фразеологічних одиниць були присвячені праці таких лінгвістів як Жлуктенко Ю. О., Зацний Ю. А., Кубрякова О. С., Мешков О. Д., Полякова Л. І. вони і слугують **теоретичною основою дослідження**.

Метою даної розвідки є вивчення інноваційних процесів утворення нових лексичних та фразеологічних одиниць військової сфери за допомогою механізму аналогії.

Досягнення цієї мети полягає у вирішенні таких **завдань**: 1) проаналізувати структурно-семантичні особливості військової лексики та фразеології, створеної за аналогією; 2) встановити взаємозв'язок між аналогією та іншими способами у процесі творення нових англійськомовних лексико-фразеологічних одиниць військової сфери.

Об'єктом дослідження є мілітарні лексичні та фразеологічні одиниці сучасної англійської мови, в процесі творення яких провідну роль відіграла аналогія.

Предметом дослідження є лінгвальні та соціолінгвальні особливості актуалізації лексико-фразеологічних номінацій, створених за аналогією.

Деякі дослідники протиставляють словотворення за аналогією словотворенню за моделями, зазначаючи при цьому, що «словотворення за аналогією є більш поширеним шляхом словотвору ніж словотворення за моделлю», а «роль моделей та моделювання в словотворенні досить перебільшена», на їх думку при утворенні слів мовець спирається на визначені закономірності, на аналогію [Мешков 1996, с. 59].

Аналогія – процес формального і/або семантичного уподібнення однієї мовної одиниці до іншої, є одним з найбільш продуктивних способів утворення нових лексичних одиниць. Деякі лінгвісти розрізняють структурну, структурно-семантичну і семантичну мовну аналогію [Бялик 2009, с. 156]. Проте ми вважаємо, що процес аналогії на першому етапі призводить до творення метафоричного значення і появи нової одиниці, яка згодом слугує зразком для поширення та створення нового слова, в результаті чого відтворює попередній зміст та повторює словотвірну модель. Отже, аналогія – процес, при якому мовні одиниці або категорії на основі певної схожості, схожої форми, значення та функціонування отримують можливість подальшого єдиноспрямованого, паралельного розвитку або ж повної уніфікації однієї одиниці за зразком іншої.

Особливо важливу роль аналогія відіграє в процесі творення нових одиниць способом словоскладання, оскільки ціла низка нових складних слів утворена не стільки за моделлю, скільки за аналогією. Аналогію можна вважати універсальним механізмом формування композитних неологізмів англійської мови. Наприклад, за зразком до складного слова *suitcase bomb* було створене *suitcase nuke* «компактна ядерна бомба»: *No longer do the terrorists need to seek out the miniaturization technology needed to build a "suitcase nuke" for use in America.* (The New York Observer, March 6, 2006).

Як свідчать результати нашого дослідження, серед композитів військового вокабуляру за аналогією створені синонімічні, тематично споріднені та антонімічні одиниці. Прикладами тематично споріднених композитів є низка складних слів, що створені за аналогією до композиту *car-bomb* «автомобіль з вибухівкою для здійснення терористичних актів»: *train-bomb truck-bomb, drone-bomb*. Наведені приклади складних слів позначають засоби пересування, за допомогою яких здійснюються терористичні атаки: *Bomb blast just 100 metres from Cairo presidential palace wounds female passer-by, just hours after train-bomb killed four people.* (States News Service, Nov. 6, 2014); *The Islamic State militant group (ISIS) has claimed responsibility for a truck-bomb at a gas station south of Baghdad that left at least 28 people dead.* (Newsweek, Nov. 24, 2016); *A US drone-bomb fired missiles and dropped a 230kg bomb outside Aleppo on Friday in an attack that the Pentagon said killed scores of al-Qaeda militants but that local residents described as an assault on a mosque crowded with civilians.* (Daily Star, March 20, 2017).

Іншим прикладом тематично спорідненого композита є така одиниця, як *carpet-nuke* «бомбардування «квадратно-гніздовим способом» з використанням ядерних зарядів», дана одиниця, створена на основі складного слова *carpet-bomb* шляхом використання висхідного елемента *carpet* та додавання лексеми *nuke* розмовне позначення «ядерної бомби»): *There were calls to "carpet-nuke" gathering places of Islamic State fighters and kill...shallow slogans don't add up to a strategy.* (The Washington Post, Dec. 17, 2015).

Наступним продуктивним типом композитів, що утворюються за допомогою механізму аналогії є антонімічні композити, наприклад, неологізм *panda-mugger* «противник китайської політики» знаходиться фактично в антонімічних відносинах із словом-зразком *panda-hugger*: *New York Times columnist Nicholas Kristof, who won a Pulitzer Prize for his coverage of the 1989 massacre in Tiananmen Square, and who attended Wednesday night's state dinner at the White House, says American opinion on China is divided between "panda huggers" and "panda muggers".* (The Irish Times, Jan. 21, 2011).

Провідну роль аналогії в збагаченні словникового складу слід оцінювати з урахуванням того, що саме завдяки дії цього механізму відбувається формування нових афіксів. Найбільш очевидним цей механізм виявляється у випадку утворення телескопізмів.

Хоча телескопійні одиниці створюються шляхом зрощення лексем, проте подібне зрощення було б неможливе без існуючого зразка і дії аналогічного принципу [Зацний, Янков 2010, с. 15].

Так, в останні десятиліття за допомогою елемента *-bot* (фрагмент слова *robot*), що виділився унаслідок телескопії, з'являється ціла низка слів. Прикладами неологізмів з цим елементом у лексиці військової сфери є такі номінації, як *packbot* «бойовий робот, що може проникати в будинки, зайняті ворогом і знищувати його»; *deliverbot* «транспортний засіб або безпілотник, який доставляє пакунки та інший вантаж»; *bombot* «дистанційно керований робот, що використовується у військових цілях, наприклад, перевірка саморобних вибухових пристроїв»; *nukebot* «робот, призначений для роботи в районах високого ядерного випромінювання»: *Though the firm did not see a major increase in government purchases of Packbot after the use of the robot in Afghanistan, company officials are hoping the device's wartime success will give it a prized place in the high-tech military's future operations.* (The Boston Globe, Apr. 24, 2003); *The precursor to the Japan Atomic Energy Agency came up with several nukebots, including RaBot, a rolling, double-armed robot that was resistant to radiation and could open and close valves while operating under remote control.* (CNET, March 19, 2011).

Зауважимо, що в процесі творення абрєвіатурних позначень важливу роль також відіграє аналогія, коли нова абрєвіатурна одиниця утворена за зразком конкретної мовної одиниці шляхом заміни в ній одних структурно-семантичних елементів іншими [Зацний 2007, с. 181]. На основі одного абрєвіатурного позначення можуть формуватися та функціонувати інші, так за аналогією до абрєвіатури *IED* (*Improvised Explosive Device*) «саморобний вибуховий пристрій», були створені такі лексичні одиниці та відповідні абрєвіатурні позначення, як *IND* (*Improvised Nuclear Device*), *PBIED* (*Person-borne Improvised Explosive Device*); *VBIED* (*Vehicle-borne Improvised Explosive Device*): *An IND may be constructed by terrorists from components of a stolen state-built nuclear weapon, or built from scratch using nuclear material that can produce a nuclear explosion.* (The Washington Post, Apr. 8, 2011); *The insurgents load bombs into lorries and crash them into targets. The logs are replete with accounts of suicide-bombers ("PBIEDs", or person-borne IEDs, according to the US army jargon) who strap bombs to their bodies.* (The Guardian, July 25, 2010); *Islamic terrorist groups are operating and planning to attack the United States with car bombs or other VBIEDs.* (The New York Times, Sept. 3, 2014).

Шляхом аналогічного словотвору до комбінованої мовної одиниці *CBRN terrorism* формуються такі номінації: *CBRN attacks* «нетрадиційні атаки або напади, що можуть включати хімічні, біологічні, радіологічні чи ядерні засоби», *CBRN defense* (*CBRN protection*) «захист або оборонні можливості від хімічних, біологічних, радіологічних чи ядерних атак», *CBRN threats* «загрози від різноманітних видів зброї, в тому числі хімічної, біологічної, радіологічної чи ядерної», *CBRN weapons* «хімічна, біологічна, радіологічна чи ядерна зброя або зброя масового знищення»: *We are faced with the realistic possibility of some form of unconventional attack. That could include a CBRN attack.* (The Guardian, June 17, 2003); *CBRN officers provide the commander with tactical and technical advice to protect the force and employ CBRN defense capabilities in the area of operations.* (States News Service, Dec.22, 2015); *The extent of IS's interest in CBRN weapons is revealed by its past behavior, its religious motives, and the lack of an effective international deterrent to its activities* (Military Review, Sept. 1, 2016).

Як свідчать наведені приклади, шляхом словотвору за аналогією створюються інновації, які є тематично спорідненими одиницями до слова-зразка. Таким словосполученням у вигляді абрєвіатури є *CBRN terrorism*, а аналогічними тематично спорідненими новотворами є *CBRN attacks*, *CBRN defense* (*CBRN protection*), *CBRN weapons*. Щодо механізмів та способів утворення нових військових фразеологічних одиниць, то основними є метафоричний та метонімічний переноси, евфемізація, проте аналогія відіграє не менш важливу роль. Аналогію можна вважати універсальним механізмом формування

фразеологічних одиниць, кожна аналогічна модель змінює як структуру, так і семантику, отже аналогія є структурно-семантичною.

Серед прикладів фразеологічних словосполучень, створених за аналогією можна навести такі, як *improvised nuclear device* «саморобний вибуховий пристрій, що містить радіоактивні матеріали, призначений для їхнього розповсюдження» *person-borne improvised explosive device* «вибухові речовини, які приховані як всередині людини, так і на її одязі або взутті»; *radiological dispersal device* «вибуховий пристрій, який розсіює радіоактивні речовини на великій території»; *vehicle-borne improvised explosive device* «вибуховий пристрій, який розміщений всередині транспортного засобу, використовується в терористичних актах для вбивства людей або знищення майна», всі вони були створені аналогічно до фразеологічної одиниці *improvised explosive device* «саморобний вибуховий пристрій»: *The threat of terrorist organizations or individuals acquiring nuclear material for use in an improvised nuclear device is present and real.* (States News Service, June 8, 2011); *Such basic improvised explosive devices have increasingly given way to more sophisticated devices, including the use of mobile phones as trigger mechanisms, and suicide bombers to deliver vehicle-borne or person-borne improvised explosive devices.* (The Washington Post, April 8, 2011); *The term, "dirty bomb" is used to refer to a radiological dispersal device (RDD), a radiological weapon which combines radioactive material with conventional explosives.* (States News Service, Aug. 21, 2015).

Що стосується результатів створення фразеологічних одиниць військової сфери англійської мови за аналогією, то можна виділити такі їх семантичні типи: синонімічні, антонімічні та тематично-споріднені фразеологізми. Розглянемо утворення синонімічних одиниць за аналогією. За зразком до мовної одиниці *war blog* шляхом заміни першого структурного елемента іншим були створені синонімічні одиниці такі, як *army blog*, *military blog* «персональна воєнна сторінка в Інтернеті, яка дає можливість дізнатися про останні новини, особливо від людей, що безпосередньо брали участь у військових діях, і висловити свою думку»: *An Army blog previously limited to Soldiers and civilian employees, is now open to anyone who wants to tell an Army story.* (States News Service, May 25, 2010); *He's met with soldiers and created a military blog called "The Sandbox" on his Web site for their stories, collecting the best entries in a new book.* (The Cincinnati Post, Oct. 27, 2007).

Крім того, за аналогією до словосполучення *weapons of mass destruction* «зброя масового знищення» виникає та набуває розповсюдження така синонімічна фразеологічна інновація, як *weapons of mass effect* «зброя масового впливу»: *Often used as a synonym for "weapons of mass destruction" (WMDs), weapons of mass effect include more than the just the chemical, biological, radiological, and nuclear weapons encompassed by the term WMD.* (US State News, Jan. 19, 2013).

Хоча переважають синонімічні відношення між фразеологізмом, який слугує зразком та утвореним на його основі фразеологізмом, проте не рідкими є і відношення, які можна вважати антонімічними. Так, нове словосполучення *hostile fire* «втрати від ворожих сил» було створено за зразком неологізма попередніх років – *friendly fire* «втрати в живій силі та техніці від помилкових обстрілів і бомбардувань»: *A new hostile fire detection system may more accurately locate explosions, from longer ranges.* (National Defense, Oct. 1, 2014).

Прикладами тематично-споріднених фразеологізмів, сформованих за аналогією є такі інновації англійської мови, як *serial bomber* «серійний» терорист (одиниця, утворена на основі словосполучення *serial killer* «серійний вбивця»; *briefcase nuke* «компактна ядерна бомба» (за зразком словосполучення *suitcase bomb*): *More recently, we witnessed a maniacal serial bomber with direct New Jersey ties attempt to inflict great harm on the public.* (States News Service, Nov. 21, 2016); *The doomsday terrorist scenario has always revolved around a 'briefcase nuke', made with uranium smuggled from the disintegrating Russian empire.* (Daily Mail, Sept. 19, 2001).

Отже, у даному дослідженні були виявлені й деталізовані лінгвальні та соціолінгвальні особливості формування та функціонування нової лексики та фразеології військової сфери англійської мови, створеної за допомогою універсального механізму аналогії.

У якості подальших **перспектив** вважаємо дослідження лінгво-когнітивного та синергетичного параметрів англійськомовних інноваційних одиниць військової сфери, утворених за аналогією.

Література

- Бялик В. Д. Аналогія та прототипна семантика як складники генези лексичного квантора неологізму. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. Острог, 2009. С. 150–158.
- Зацний Ю. А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу : монографія. Львів : Паіс. 2007. 228с.
- Зацний Ю. А., Янков А. В. Нова розмовна лексика і фразеологія : англо-український словник. Вінниця : Нова Книга. 2010. 224 с.
- Мешков О. Д. Английская мозаика : кн. для преподавателя, студента, лингвиста, переводчика. Москва : Янус. 1996. 174 с.

(Матеріал надійшов до редакції 6.12.19. Прийнято до друку 18.03.20)

УДК: 811.111'42:32

DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135/2020-79-18>

СТЕПАНОВ В. В.

(Запорізький національний університет)

vitalii.stepanov94@gmail.com

ФРАКТАЛЬНІСТЬ КОНЦЕПТУ ПОЛІТИКА В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Стаття розкриває механізм матричної реконструкції концепту ПОЛІТИКА як значення або інформації, активованих у свідомості англомовної спільноти мовним знаком (лексемою *politics*), лексико-семантичне поле якого слугує засобом його нескінченного самоподібного структурно-сислового розгалуження, що має фрактальний характер. Надається перелік потенційних форматів репрезентації будови концепту як структурованої у свідомості системи – мережевий та матричний, – із теоретичним розмежуванням їх сутності та методології реконструкції (мережа – методика «семантика лінгвальних мереж» за С.А. Жаботинською: аналіз корпусних конкордансів вживання лексеми із визначенням логічних предикатів, сортованих за пропозиціями базових фреймів для репродукції у мережевій формі денотативного значення як аналога досліджуваного концепту; матриця – методика компонентного аналізу словникових дефініцій лексеми за С. В. Бондаренко та Р. Ленекером: встановлення номенклатури доменів, котрі, взаємодіючи за операціями профілювання «база – профіль», і структурують, і актуалізують активований словом концепт). Автором обирається матричний формат, у ракурсі якого на базі словників компонентним аналізом дефініцій слова *politics* генерується матрична модель концепту ПОЛІТИКА з його лексико-семантичним полем (у подальшому розширеном за тезаурусним і тематико-асоціативним принципами), що в подальшому аналогічно аналізується із виявленням схожих доменних матриць, що дає підставу прогнозувати імовірну фрактальність концепту ПОЛІТИКА в сучасному англомовному дискурсі. Такий прогноз зображується автором графічно як нескінченне розгалуження похідних матриць у процесі структуризації концептуальної інформації, що зрештою підлягає інтерпретації в рамках теорії фракталів Б. Мандельброта. Так, проведений автором візуальний і математичний аналіз сконструйованої гіпотетично-фрактальної моделі дозволив зафіксувати ряд закономірностей у розгалуженні концепту ПОЛІТИКА загалом та його самоподібної організації зокрема. По-перше, фрактальна розмірність моделі за рівняннями $Nr^D = 1$ та $D = \ln N / \ln(1/r)$ виявилася рівною 2, що у випадку із простими фігурами також може вважатися ознакою фрактальності. По-друге, у згенерованій моделі автором візуально зафіксовано регулярні структурні повторення – арифметичні прогресії самоподібності, рух та положення подібних фігур при розгалуженні моделі, – що переконливо ілюструє фрактальну матричну організацію досліджуваного концепту. Як підсумок, автор робить висновок, що концепт ПОЛІТИКА дійсно має фрактальну природу в сучасному англомовному дискурсі.

Ключові слова: концепт, матрична модель, лексема, компонентний аналіз, лексико-семантичне поле, фрактальність.

Stepanov V. V. Fractality of the POLITICS concept in the modern English-language discourse. The article deals with representing a mechanism of matrix reconstruction of the POLITICS concept as an information or meaning activated by the *politics* lexeme in the English-community mind, which is provided with a brief pre-research theoretical distinction between the network and matrix formats as possible tools of reproducing the POLITICS concept structure with the methodology of applying them (the former: the semantics of lingual networks by S. A. Zhabotynska – analyzing lexeme corpus concordances with defining logical predicates